

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 3 sierpnia 2012 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 27 lipca 2012 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 3, w art. 32 w ust. 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
„Sprostowanie w drukach periodycznych powinno być opublikowane w tym samym dziale i taką samą czcionką, co materiał prasowy, którego dotyczy, pod widocznym tytułem „Sprostowanie”.”;
- 2) w art. 1 w pkt 6, w art. 52 w ust. 3 wyraz „uczestników” zastępuje się wyrazem „stron”;
- 3) w art. 1 w pkt 6, w art. 52 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Sąd sporządza uzasadnienie wyroku na wniosek strony, zgłoszony w terminie 3 dni od dnia ogłoszenia sentencji wyroku, a w wypadku o którym mowa w art. 327 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od dnia doręczenia sentencji wyroku.”;
- 4) w art. 1 w pkt 6, w art. 52 skreśla się ust. 8;
- 5) dodaje się art. 1a w brzmieniu:
„Art. 1a. 1. Uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem o opublikowanie sprostowania na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przysługuje także w przypadku, w którym:
  - 1) utrata mocy art. 31 ustawy zmienianej w art. 1 nastąpiła w trakcie biegu terminu, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a uprawniony nie złożył wniosku o opublikowanie sprostowania,
  - 2) wniosek lub roszczenie o opublikowanie sprostowania nie zostało uwzględnione w związku z utratą mocy przez art. 31 ustawy zmienianej w art. 1,

3) materiał prasowy zawierający wiadomości nieścisłe lub nieprawdziwe ukazał się po dniu 13 czerwca 2012 r., a przed wejściem w życie niniejszej ustawy
- z tym że termin określony w art. 31a ust. 3 biegnie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Terminy określone w art. 52 ust. 1 i 6 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, będą od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli odpowiednio pozew lub apelacja zostały wniesione przed tym dniem.”.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

UZASADNIENIE

Uchwała w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe została podjęta przez Senat na 17. posiedzeniu, w dniu 3 sierpnia 2012 r. Senat proponuje w niej wprowadzenie do przedłożonego tekstu ustawy pięciu poprawek.

Pierwsza z nich ma na celu przywrócenie zasady adekwatności w kontekście formy publikowania materiałów prasowych oraz stanowiących reakcję na nie sprostowań. Zgodnie z brzmieniem, jakie ustawa nadaje art. 32 ust. 4 zd. 1 ustawy – Prawo prasowe, sprostowania mają być publikowane w drukach periodycznych w tym samym dziale, co materiał prasowy, którego dotyczą, czcionką standardową dla danego tytułu, pod widocznym tytułem „Sprostowanie”. Tymczasem w projekcie ustawy proponowano, ażeby sprostowania publikowane były „taką samą czcionką” (nawiasem mówiąc, podobne rozwiązanie można znaleźć w art. 32 ust. 5 ustawy – Prawo prasowe w obowiązującym brzmieniu, jako że przepis ten przewiduje, iż sprostowanie powinno zostać opublikowane „równorzędą czcionką”). Zdaniem Senatu, wskazane powyżej określenia „czcionką standardową dla danego tytułu” i „taką samą czcionką” nie są tożsame. Wypada także podkreślić, że intencją przyświecającą wprowadzeniu omawianej regulacji jest zapewnienie identycznej siły oddziaływania publikacji prasowej i tekstowi zmierzającemu do jej sprostowania (przynajmniej w aspekcie graficznym). Wobec istotnego osłabienia pozycji osób, do których mogą odnosić się publikacje prasowe, związanego z rezygnacją z instytucji odpowiedzi, a więc środka ochrony dóbr osobistych, i pozostawienia jedynie sądowej drogi dochodzenia roszczeń w tym zakresie, należy utrzymać wszelkie gwarancje ukierunkowane na właściwe wyważenie uprawnień – z jednej strony – prasy, a z drugiej – osób żądających opublikowania sprostowania. Z punktu widzenia tych ostatnich wskazanie, iż mogą domagać się opublikowania sprostowania „taką samą czcionką”, jaką opublikowano materiał prasowy jest zresztą regulacją bardziej czytelną, gdyż nie rodzi wątpliwości co do tego, jaki rozmiar czcionki znajdzie zastosowanie w konkretnym przypadku. To z kolei może sprzyjać eliminowaniu ewentualnych sporów odnośnie do tego, czy redakcja dopełniła obowiązku wynikającego z powołanego art. 32 ust. 4 zd. 1.

Druga poprawka Senatu uwzględnia terminologię, jaką posługuje się ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.). W ustawie tej określenie „uczestnik” jest stosowane na gruncie przepisów regulujących postępowanie nieprocesowe, zaś podmioty występujące w procesie (a w takim właśnie postępowaniu mają być rozpoznawane sprawy o

opublikowanie sprostowania) określa się mianem „stron”. Dlatego też prawidłowe będzie nadanie art. 52 ust. 3 ustawy – Prawo prasowe brzmienia korespondującego z postanowieniami zawartymi w wymienionym akcie normatywnym.

Kolejna poprawka ma na celu zachowanie w sprawach wnoszonych do sądu na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy – Prawo prasowe zasady wynikającej z art. 328 § 1 zd. 1 k.p.c., z tym że przewidziany w tym przepisie termin tygodniowy powinien zostać – zgodnie z ideą możliwie szybkiego rozstrzygnięcia sporu dotyczącego publikacji sprostowania – skrócony do 3 dni. Senat doszedł do wniosku, iż nie da się wskazać argumentów, które uzasadniałyby nałożenie na sądy obowiązku sporządzania uzasadnień wyroków oraz doręczania ich stronom z urzędu. Z drugiej jednak strony pozostawienie w tym miejscu terminu tygodniowego na zgłoszenie wniosku o pisemne uzasadnienie orzeczenia, skutkowałoby wydłużeniem postępowania wbrew założeniom stojącym za postanowieniami pozostałych ustępów zmienionego art. 52 ustawy – Prawo prasowe.

Senat uznał również, że zasadne będzie pozostanie przy zasadach ogólnych, jeżeli chodzi o kwestię zaskarżalności orzeczeń wydawanych przez sądy drugiej instancji. Stosownie do art. 3981 § 1 k.p.c., od prawomocnego wyroku wydanego przez sąd drugiej instancji stronom, a także Prokuratorowi Generalnemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Rzecznikowi Praw Dziecka, przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W ocenie Senatu, wyłączenie możliwości poddania sprawy o opublikowanie sprostowania kognicji najwyższej instancji sądowej nie tylko nie byłoby podyktowane żadnymi ważnymi względami (warto tu zaakcentować, że orzeczenie sądu drugiej instancji korzysta z waloru prawomocności, a co się z tym wiąże – może być egzekwowane), lecz również w znacznej mierze pozbawiłoby wymieniony sąd wpływu na wykładnię i sposób stosowania przepisów z dziedziny, jaką jest prawo prasowe. Trudno natomiast przecenić wpływ wypowiedzi Sądu Najwyższego na kształtowanie się orzecznictwa sądów powszechnych, w tym zwłaszcza na jego jednolitość. Mając to na uwadze, w nowelizowanym art. 52 Senat skreślił ust. 8 (art. 1 pkt 6 ustawy).

Ostatnią poprawką proponowaną przez Senat jest poprawka dodająca po art. 1 przepis obejmujący regulację o charakterze przejściowym. Ze względu na to, że wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2010 r. (sygn. akt K 41/07) przepis art. 31 ustawy – Prawo prasowe został derogowany z systemu prawa z dniem 14 czerwca 2012 r., powstała luka prawna, która mogła negatywnie rzutować na prawa tych podmiotów, których

dotyczyły nieścisłe lub nieprawdziwe informacje zawarte w materiałach prasowych. Dotyczy to przy tym zarówno podmiotów, które jeszcze przed wskazaną datą 14 czerwca 2012 r. miały podstawy do wystąpienia z wnioskiem o opublikowanie sprostowania (tzn. termin określony w art. 33 ust. 2 pkt 4 już biegł), ale nie przedsięwzięły takiego kroku z uwagi na to, że przepis art. 31 utracił moc obowiązującą, jak i podmiotów, które przed dniem 14 czerwca 2012 r. zdecydowały się na zgłoszenie stosownego żądania bądź też na jego dochodzenie zgodnie z art. 39, lecz ich sprawy zostały załatwione negatywnie w związku z brakiem przepisu statuującego prawo do prostowania wiadomości nieścisłych lub nieprawdziwych. I wreszcie, konieczne jest również uregulowanie tych sytuacji, w których materiał prasowy ukazał się po wejściu w życie rozstrzygnięcia Trybunału, a przed wprowadzeniem do ustawy – Prawo prasowe zmian objętych przedłożoną ustawą. W przekonaniu Senatu, we wszystkich tych wypadkach należy zapewnić zainteresowanym możliwość skutecznego dochodzenia ochrony, czyli – innymi słowy – publikacji sprostowania, przy czym jest rzeczą oczywistą, iż termin, o którym mowa w dodawanym art. 31a ust. 3 powinien biec nie od opublikowania materiału prasowego, ale od dnia wejścia w życie ustawy. Senat dostrzega także potrzebę przesądzenia, że ta ostatnia data wyznacza ponadto początek biegu terminów przewidzianych w art. 52 ust. 1 i 6 ustawy – Prawo prasowe w znowelizowanym brzmieniu, w sytuacji gdy sprawa o opublikowanie sprostowania została już zainicjowana w danej instancji. Jakkolwiek nie ulega wątpliwości, że nowe prawo procesowe działa bezpośrednio (o ile, naturalnie ustawodawca nie postanowi inaczej), to uregulowanie przedstawionego zagadnienia biegu terminów jest nieodzowne dla pełnej realizacji zasady poprawnej legislacji, której to skądinąd Trybunał Konstytucyjny nadał rangę wartości konstytucyjnej (art. 2 Konstytucji). Ten właśnie standard, a ponadto zasada ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, przemawiają również za unormowaniem wcześniej opisanych problemów z zakresu prawa międzyczasowego.